

The Effect of Personality Traits of Technical and Vocational University Students on the Entrepreneurial Intention with the Moderating Role of Gender

Asghar Torkian^{1*}

¹ M. Sc., Department of Management, Technical and Vocational University (TVU), Tehran, Iran.

ARTICLE INFO

Received: 08.14.2021

Revised: 09.13.2021

Accepted: 11.28.2021

Keyword:

Risk-taking

Pragmatism

Entrepreneurial intention

Internal control center

Need for success

***Corresponding Author:**

Asghar Torkian

Email: torkian52@gmail.com

ABSTRACT

Researchers believe that paying attention to psychological capital is one of the effective factors in entrepreneurial intention. Therefore, paying attention to the personality of entrepreneurs is an important issue for researchers. The purpose of this study was to investigate the effect of personality traits of Technical and Vocational University students on the entrepreneurial intention with the moderating role of gender. In the present research, structural equation modeling was used and applied from the perspective of purpose. The statistical population of the study comprised of all students of Alborz Technical and Vocational University. Data was collected by the descriptive-correlation method. The statistical sample size was obtained using Cochran's formula and included 432 students enrolled in random sampling. The data collection tool was a standard questionnaire related to the research topic. The collected data was analyzed with SPSS26 and SmartPLS3 softwares. Findings showed that all the independent variables studied, including risk-taking, pragmatism, need for success, and the center of internal control, have a significant effect on the dependent variable or entrepreneurial intention. Students' gender also moderated the relationship between effective personality traits and entrepreneurship.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Currently, entrepreneurs improve lifestyles by creating employment and having a positive impact on per capita income, and for a long time, entrepreneurship has been used as a method to encourage creativity and technical development, stimulate competition and create opportunities that lead to economic growth and help national stability.

Therefore, in recent years, entrepreneurship and particularly the personality of entrepreneurs has become an important topic of research as researchers believe that focusing on the psychological approach is necessary to understand entrepreneurship.

Technical and Vocational University students study at lower university levels (associate and bachelor) and there is an entrepreneurship course in the program for all students. Therefore, it is expected that its students will be trained as high-quality human resources, and in addition to entrepreneurial skills, they will also have the personality and psychological characteristics of entrepreneurs. The present research focuses on four psychological characteristics of entrepreneurs, namely the need for success, locus of control, risk-taking, and pragmatism (according to the studies of Kurdnaji, Zali, Homan, and Shams) in addition to the sociological characteristics of gender.

The results of Taghipour's research showed that there is a relationship between entrepreneurial personality traits and the desire to be an entrepreneur in Isfahan elementary school principals, in addition to the positive and meaningful relationship between balanced risk-taking, internal locus of control, need for success, intellectual fluency, pragmatism, ambiguity tolerance, dreaming and challenge-seeking with the desire to start a business.

Faradina et al. (2021) conducted a study to predict the most effective psychological step to show the psychological characteristics of entrepreneurs in vocational high school students. Their results showed that the belief and motivation of entrepreneurship are the most important factors and there is a significant difference in the belief of entrepreneurship in different genders of girls and boys, and the entrepreneurial belief characteristics of male students are greater than female students.

Bernardos et al. (2020) investigated the relationship between entrepreneurial intention and entrepreneurial action of students with the moderating role of psychological characteristics. The results showed that the internal control variable strengthens the relationship between entrepreneurial intention and entrepreneurial action.

Methodology

This research was applied in terms of purpose and descriptive correlation in terms of data collection. The desired statistical population comprised of the students of the Technical and Vocational University of Alborz Province in 2021. The main purpose of this research was to investigate the effect of personality characteristics of student entrepreneurs on the entrepreneurial intention with the moderating role of gender. The research approach was based on numerous comparative studies in the field of entrepreneurship, based on which a new conceptual model was developed in the field of the impact of personality characteristics of student entrepreneurs on entrepreneurial intention. The data collection tool was a standard questionnaire with a 5-point Likert scale (I completely agree, I agree, I have no opinion, I disagree, I completely disagree) with 64 questions. This questionnaire

contained two parts. To measure the intention entrepreneurially, the standard questionnaire of the entrepreneurial intention of Linan et al. (2011) was used, and to measure personality traits, the personality traits questionnaire of Kurdanaij entrepreneurs (2016) was used, and the effect of the variables of balanced risk taking, locus of control, need for success, pragmatism, as personality traits) was measured on the entrepreneurial intention of the students and according to the moderating variable of gender.

The statistical population of the research included 3225 male and female students of Alborz Technical Vocational University. Based on Cochran's formula, the sample size was calculated to be 343. The data of this research was collected in 2021.

To obtain more detailed information, 450 students were randomly selected and the questionnaire was distributed among them. Finally, 432 analyzable questionnaires from students were collected and analyzed. SPSS26 and PLS3 software were used for data analysis to increase the quality of data analysis.

The questionnaire was measured by convergent validity (AVE) and divergent validity (comparison of AVE root with the correlation between variables or subscales). Cronbach's alpha coefficient and composite reliability were used to measure reliability. In this research, using confirmatory factor analysis with a strict approach, questions with a factor load of less than 0.5 were removed. In confirmatory factor analysis, in addition to the factor load index, the t statistic was also calculated where the value of this statistic had to be greater than 1.96.

Result and discussion

In the current study, the data was selected and analyzed through random sampling. The data was collected using a descriptive-correlation method and distributing a standard questionnaire among students which was evaluated using structural equation modeling of the selected model.

Table 1 examines the research hypothesis test and model. Findings were presented in the framework of reliability measurement, hypothesis testing, and partial least squares method which was performed in smartPLS3 software and a structural equation test used to measure the relationship between variables and to check its conceptual and meaningful model.

Table 1. Examining the test of research hypotheses

Hypothesis	T statistic	Result
The positive and meaningful effect of risk-taking on entrepreneurial intention	20.92	confirmation
The positive and significant effect of pragmatism on entrepreneurial intention	2.37	confirmation
The positive and meaningful effect of need to succeed on entrepreneurial intention	6.21	confirmation
The positive and meaningful effect of center of internal control on entrepreneurial intention	6.18	confirmation
Moderating the relationship of risk taking on entrepreneurial intention by gender	5.04	confirmation
Moderation of the relationship between pragmatism and entrepreneurial intention by gender	00.4	confirmation
Moderation of the relationship of need for achievement on entrepreneurial intention by gender	45.4	confirmation
Moderation of the relationship of internal locus of control on entrepreneurial intention by gender	98.4	confirmation

Conclusion

Increasing entrepreneurial intention through personality traits has been emphasized from a theoretical point of view, but the effect of the dimensions of personality traits with the moderating role of gender on entrepreneurial intention has not been investigated empirically and quantitatively in previous articles. Based on this, this research investigated the impact of personality traits on the entrepreneurial intention with the moderating role of gender.

Data showed the positive effect of the independent variable of personality characteristics (risk tolerance, pragmatism, need for success, and locus of internal control) on the dependent variable or entrepreneurial intention with the moderating role of gender. In other words, the research findings showed that strengthening personality traits had a positive effect on the entrepreneurial intention of students.

The variables of personality traits each had a different degree of influence in increasing entrepreneurship intention, and of course, the intensity of the influence was different in male and female students. Risk-taking had the greatest impact on entrepreneurial intention. Past research in this regard confirms this case. Of course, risk-taking had the greatest impact on intention among both female and male students. The center of internal control had the second strongest effect on the entrepreneurial intention of students. Previous studies conducted in this regard also confirm it. The ranking of the intensity of the effect of this variable was different between females and males so the intensity of the influence of the center of internal control ranks second among female students and third among male students in increasing entrepreneurship intention. The need for success was the third most influential factor in entrepreneurial intention, and a review of the research background corroborates this. The intensity of the impact of the need for success variable was also different for males and females; this variable ranked third among female students, while among male students, it has the lowest intensity and the fourth rank in increasing entrepreneurial intention. The pragmatism variable had the lowest rank in terms of intensity of influence on entrepreneurial intention. This finding is also well supported by the existing research literature in this field. The degree of the impact of the pragmatism variable was also different in males and females; this variable ranked last (fourth) among female students while ranking second among male students. It is noteworthy that the research results illustrated that the effectiveness of the variable of pragmatism in boys was negative but had an opposite effect. That is, with increasing pragmatism in boys, their entrepreneurial intention decreased. This result is differentiates the present research from that of Faradinna et al. (2021) and Taghipour et al. (2019).

شاپای الکترونیکی: ۲۵۳۸-۴۴۳۰

شاپای چاپی: ۲۳۸۲-۹۷۹۶

تأثیر ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان دانشگاه فنی و حرفه‌ای بر قصد کارآفرینانه با نقش تعدیل‌گری جنسیت

اصغر ترکیان^{۱*}

۱- کارشناسی ارشد، گروه مدیریت، دانشگاه فنی و حرفه‌ای، تهران، ایران.

چکیده

محققان معتقدند توجه به سرمایه روانشناختی، از عوامل مؤثر بر قصد کارآفرینی است؛ لذا توجه به شخصیت کارآفرینان، از موضوعات مهم برای پژوهشگران است. از این رو هدف این پژوهش بررسی تأثیر ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان دانشگاه فنی و حرفه‌ای بر قصد کارآفرینانه با نقش تعدیل‌گری جنسیت است. در این پژوهش از مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شده و از منظر هدف کاربردی است. جامعه آماری مورد پژوهش، کلیه دانشجویان دانشگاه فنی و حرفه‌ای استان البرز است. داده‌ها به روش توصیفی-همبستگی گردآوری شده است. حجم نمونه آماری با استفاده از فرمول کوکران به دست آمده و شامل ۴۳۲ دانشجوی مشغول به تحصیل است که به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شده‌اند. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسش‌نامه‌های استاندارد مرتبط با موضوع پژوهش است. داده‌های گردآوری شده، با نرم‌افزارهای SPSS26 و SmartPLS3 تجزیه و تحلیل شده است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که تمام متغیرهای مستقل مورد پژوهش، شامل ریسک‌پذیری، عملگرایی، نیاز به موفقیت و کانون کنترل درونی بر متغیر وابسته یا قصد کارآفرینانه تأثیر معنی‌داری دارد. همچنین جنسیت دانشجویان رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی مؤثر بر قصد کارآفرینی را تعدیل می‌کند.

اطلاعات مقاله

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۵/۲۳

بازنگری مقاله: ۱۴۰۰/۰۶/۲۲

پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۰۹/۰۷

کلید واژگان:

ریسک‌پذیری
عملگرایی
قصد کارآفرینانه
کانون کنترل درونی
نیاز به موفقیت

*نویسنده مسئول: اصغر ترکیان

پست الکترونیکی:

torkian52@gmail.com

مقدمه

در حال حاضر، کارآفرینی از اهمیت زیادی برای رشد اقتصادی و کاهش بیکاری برخوردار است (لوپز-نونیوز و همکاران، ۲۰۲۰).^۱ کارآفرینان با ایجاد اشتغال و با تأثیر مثبت بر درآمد سرانه، منجر به بهبود شیوه زندگی می‌شوند و مدت‌ها است که کارآفرینی را به عنوان روشی برای تشویق خلاقیت و توسعه فنی، تحریک رقابت و ایجاد فرصت‌هایی که به رشد اقتصادی و ثبات ملی کمک می‌کنند، می‌نگرند (فاردینا و همکاران، ۲۰۲۱).^۲

از این رو در سال‌های اخیر تحقیقات درباره کارآفرینی و بخصوص شخصیت کارآفرینان، موضوعی مهم برای پژوهش است و محققان معتقدند توجه به رویکرد روانشناختی برای درک کارآفرینی لازم است (فرسی، ۲۰۰۹).^۳ زیرا در دنیای رقابتی امروز، بسیاری از سازمان‌ها و شرکت‌ها بر این باورند که برای بقا در عرصه رقابتی کنونی باید عملکرد فردی را بیشتر مورد توجه قرار دهند؛ زیرا منافع و عملکرد سازمان در گرو عملکرد فردی افراد است (حسین پور و همکاران، ۲۰۲۱). البته فعالیت‌های کارآفرینی در بین جوانان باید زود هنگام نهادینه شود تا دانشجویان در آینده به عنوان کارآفرین شغل خود را انتخاب کنند (والتر و بلوک، ۲۰۱۶).^۴ زندگی‌نامه کارآفرینان نیز نشان می‌دهد که آنها تجارت خود را از جوانی آغاز کرده‌اند (هسو و همکاران، ۲۰۱۶).^۵

در ایران از طریق دانشگاه فنی و حرفه‌ای نه تنها تربیت نیروی انسانی ماهر برای اشتغال تربیت می‌شود بلکه تربیت نیروی انسانی مستقل جهت ایجاد خود اشتغالی و عدم وابستگی شغلی را نیز تربیت و سیاست‌گذاری می‌کنند. هدف اصلی این دانشگاه تربیت دانشجویان اشتغال‌زای و کارآفرین است و همچنین تربیت نیروی انسانی ماهر به عنوان حلقه مفقوده بین کارگر و مهندس (تکنسین فنی) است. البته تحقیقات نشان می‌دهد که هرچه سطح تحصیلات بالاتر باشد، تأثیر آموزش کارآفرینی در مسیر کارآفرینی کمتر است (لی و همکاران، ۲۰۱۰).^۶ دانشجویان دانشگاه فنی و حرفه‌ای در سطوح پایین دانشگاهی (کاردانی و کارشناسی) مشغول به تحصیل بوده و درس کارآفرینی در برنامه همه دانشجویان وجود دارد. همچنین نوع آموزش‌های این دانشگاه آن را از سایر دانشگاه‌های دولتی کشور متمایز کرده است؛ به نحوی که ۷۰ درصد آموزش به صورت کارگاهی، آزمایشگاهی و مهارتی است و ۳۰ درصد آن به صورت تئوری است. لذا انتظار می‌رود که دانشجویان آن به عنوان منابع انسانی با کیفیت بالا، تربیت شوند و علاوه بر مهارت کارآفرینی، دارای ویژگی‌های شخصیتی و روانشناختی کارآفرینان نیز باشند (فاردینا و همکاران، ۲۰۲۱). زیرا یادگیری کارآفرینی شامل عوامل روانشناختی نیز می‌باشد (دینیس و همکاران، ۲۰۱۳؛ سمیدوان و همکاران، ۲۰۱۵).^۷ لزوم پژوهش خاص روی ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینی و قصد کارآفرینانه دانشجویان این دانشگاه ضروری به نظر می‌رسد و از یافته‌های تحقیق در اهداف و برنامه‌ریزی‌های غایی و عملیاتی دانشگاه فنی و حرفه‌ای بتوان استفاده موثر نمود.

عوامل روانشناختی بیشترین انگیزه را در افراد برای انتخاب شغل به عنوان کارآفرین ایجاد می‌کنند (چترجی و داس، ۲۰۱۵).^۸ ویژگی‌های روانشناختی در رشد علاقه به کارآفرینی در دانشجویان نقش مهمی دارد (ژانگ و ژانگ، ۲۰۱۳).^۹ زیرا ویژگی‌های روانشناختی می‌تواند انگیزه‌شان را تحت تأثیر قرار دهد تا نقش یک کارآفرین را بر عهده بگیرند (فاردینا و همکاران، ۲۰۲۱).

¹ López-Núñez

² Farradina

³ Frese

⁴ Walter & Block

⁵ Hsu

⁶ Li

⁷ Dinis; Samydevan

⁸ Chatterjee & Das

⁹ Zhang & Zhang

ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینان مانند نیاز به موفقیت، کانون کنترل درونی، ریسک‌پذیری متعادل و عملگرایی فرد را به سمت کارآفرینی سوق می‌دهد و نه تنها برای کارآفرینی بلکه برای پیشرفت حرفه‌ای در آینده نیز مهم است (فارادینا و همکاران، ۲۰۲۱). از این رو آگاهی از سطح ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینانه دانشجویان دانشگاه فنی و حرفه‌ای و ارتباط این ویژگی‌ها با قصد کارآفرینی آنان با توجه به تفکیک جنسیتی اهمیت ویژه‌ای در برنامه‌های توسعه کارآفرینی و سیاست‌گذاری‌های کارآفرینانه دارد؛ بنابراین این سوال مطرح است که «تأثیر ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان دانشگاه فنی و حرفه‌ای بر قصد کارآفرینانه دانشجویان با نقش تعدیلگری جنسیت چیست؟».

مروری بر مبانی نظری و پیشینه پژوهش

مطالعات مکتب ویژگی‌های روانشناختی کارآفرینی در مقایسه با سایر مکاتب کارآفرینی رواج بیشتری داشته است (کروزیک و پاوویک، ۲۰۱۰)^۱. رویکرد ویژگی‌ها سعی در شناسایی توانایی‌های بالقوه کارآفرینان از طریق ارزیابی قابلیت‌های شخصی، ویژگی‌های شخصیتی و انگیزه‌های کارآفرینانه دارد (هاسه و لاپوتنسچلاگر، ۲۰۱۱)^۲؛ و تاکید دارد که کارآفرینان دارای ویژگی‌ها، دیدگاه‌ها، و ارزش‌هایی هستند که یک نیروی محرک برای آنها فراهم می‌کند که آن را از دیگران متمایز می‌کند (گورول و آتسان، ۲۰۰۶)^۳.

منحصر به فرد بودن کارآفرینان موضوعی رایج در ادبیات دانشگاهی است و با این وجود، دانشمندان نسبت به تعمیم‌پذیری هر مشخصه شخصی خاص ابراز تردید کرده‌اند لذا رابطه بین خصوصیات شخصی و گرایش به کارآفرینی احتمالاً ظریف است و براساس نوع مشارکت کارآفرینی متفاوت خواهد بود (ون نس و همکاران، ۲۰۲۰)^۴.

نتایج تحقیق (حسینی و همکاران، ۲۰۱۸)، دو مؤلفه قابلیت شبکه سازی و ارتباطی و فرهنگ نوآوری را در بعد رفتاری الگوی کارآفرینی دانشگاهی برای دانشگاه فنی و حرفه‌ای معرفی نموده‌اند.

نتایج تحقیق (انصاری و سلمانی زاده، ۲۰۰۸) نشان داد که ویژگی‌های روانشناختی کنترل درونی، توفیق طلبی، اعتماد به نفس، ثبات هیجانی، خلاقیت، عزم و اراده، نیاز به استقلال و خطرپذیری را می‌توان به کارآفرینان کشور نسبت داد. برخی از تحقیقات نقش عوامل شخصیتی که مرتبط با جهت‌گیری کارآفرینی است را برجسته کرده‌اند و معتقدند که ویژگی‌ها با نگرش شخصی که تمایلات فرد را برای مشارکت و موفقیت در فعالیت‌های کارآفرینی افزایش می‌دهد، توسط سه جریان محیطی، شخصیتی و نگرش به کارآفرینی تعیین می‌گردند (گنجعلی و باقری مجد، ۲۰۲۱).

تاکنون ویژگی‌های شخصیتی زیادی برای کارآفرینان معرفی و مورد پژوهش قرار گرفته است (کردنائیچ و همکاران، ۲۰۰۷). در این پژوهش با تمرکز بر چهار ویژگی روانشناختی کارآفرینان و یک ویژگی جامعه شناختی جنسیت مورد بررسی قرار گرفت. از جمله این ویژگی‌های شخصیتی عبارتند از:

نیاز به موفقیت: بدین معنی است که فرد، دوست دارد مدام و پیوسته برای خود، هدف‌گذاری کرده و با تلاش و کوشش، به اهدافی که تعیین کرده دست پیدا کند (مک کللند، ۱۹۹۸)^۵. همچنین تمایل به انجام کار در سطح استانداردهای عالی به قصد موفقیت در موقعیت‌های رقابتی نیز نیاز به موفقیت است و افراد برخوردار از نیاز به توفیق، تمایل دارند همواره در چالش باشند و در راه رسیدن به اهداف، همچنین نسبت به عملکرد خود، به بازخورد مکرر و منظم زمانی نیاز دارند. این افراد ترجیح می‌دهند تا خود مسئولیت حل مشکلات، تعیین اهداف و دستیابی به آنها را از طریق

¹ Kruzic & Pavic

² Haase & Lautenschlager

³ Gurol & Atsan

⁴ Van Ness

⁵ McClelland

تلاش شخصی بر عهده گیرند (کردنائیج و همکاران، ۲۰۰۷) در واقع نیاز به موفقیت به میل فرد برای موفقیت و برتری در یک فضای رقابتی اشاره دارد (کوسوماواردانی و همکاران، ۲۰۲۰).^۱

کانون کنترل درونی: به عبارتی عقیده فرد را بر اساس این که تحت کنترل وقایع خارجی یا داخلی است، مرکز کنترل می‌نامند که بیان کننده آن است که کارآفرینان به خود متکی هستند و موفقیت یا شکست خود را به سرنوشت، اقبال، شانس با موارد مشابه نسبت نمی‌دهند (کردنائیج و همکاران، ۲۰۰۷).

ریسک پذیری متعادل: حالتی است که فرد برای انجام کار با پذیرش مسئولیتی که احتمال شکست در آن وجود دارد، اعلام آمادگی کند (فیض، ۲۰۰۹). به عبارتی به معنی پذیرش مخاطره‌های معتدل که می‌تواند با تلاش‌های شخصی مهار شود. کارآفرین مایل به مدیریت و برعهده گرفتن امور و اختصاص منابع به فرصت‌هایی است که احتمال شکست معقولی را نیز به همراه دارد. بنابراین مقصود از مخاطره در اینجا ریسک غیر قابل کنترل و بی انتها نیست (کردنائیج و همکاران، ۲۰۰۷).

عملگرایی: این عامل به توانایی خوب انجام دادن کارها و داشتن پشتکار و امید به موفقیت در امور محوله به فرد اشاره دارد. این عامل به عنوان حوزه عملی متغیر خلاقیت در افراد کارآفرین معرفی و مورد شناسایی قرار گرفته می‌شود. بررسی و مقایسه خصیصه‌های کارآفرینی دانشجویان دانشگاه علم و صنعت ایران و مقایسه دانشکده‌های مختلف این دانشگاه از لحاظ دارا بودن خصیصه‌های کارآفرینی بررسی شده است. نتایج نشان داد که ویژگی‌های توفیق طلبی و ریسک پذیری در بین دانشجویان دانشگاه علم و صنعت ایران، امتیاز بیشتر و خصیصه‌های عزم و اراده، خلاقیت و استقلال طلبی در رده‌های بعدی قرار دارند. میانگین کارآفرینی دانشجویان به جز در دانشکده راه‌آهن که از سایر دانشکده‌ها وضعیت مطلوبتری دارد، در سایر دانشکده‌ها تفاوت معنی‌داری با هم ندارد (زاهدی و همکاران، ۲۰۲۰). نتایج پژوهش تقی پور نشان داد بین ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینانه با تمایل به کار آفرینی در مدیران مدرسه ابتدایی شهر اصفهان رابطه وجود دارد و همچنین رابطه ریسک پذیری متعادل، کانون کنترل درونی، نیاز به موفقیت، سلاست فکری، عملگرایی، تحمل ابهام، رویاپردازی و چالش طلبی با تمایل به کار آفرینی مثبت و معنادار بود (تقی پور و همکاران، ۲۰۱۹).

همچنین نتایج پژوهش (مردانشاهی و آقاجانی افروزی، ۲۰۱۴)، در مورد بررسی و مقایسه ویژگی‌های کارآفرینانه دانشجویان دختر نشان داد که اغلب ویژگی روانشناختی کارآفرینی دانشجویان (به جز ویژگی تحمل ابهام) شامل، ریسک پذیری، سلاست فکری، عمل گرایی، کانون کنترل، نیاز به موفقیت، رویاپردازی و چالش طلبی شرایط مطلوبی نداشتند. از نظر جنسیت بین پسرها و دخترهای دانشجو، در ویژگی‌های عمل گرایی، نیاز به موفقیت، تحمل ابهام، چالش طلبی، رویاپردازی و در نهایت کارآفرینی اختلاف معنی داری وجود ندارد. اما در ویژگی‌های ریسک پذیری، سلاست فکری، کانون کنترل بین دانشجویان پسر و دختر اختلاف معنی‌داری وجود دارد (مردانشاهی و آقاجانی افروزی، ۲۰۱۴).

(فارادینا و همکاران، ۲۰۲۱) مطالعه‌ای با هدف پیش‌بینی موثرترین گام روانشناختی برای نشان دادن ویژگی‌های روانشناختی کارآفرینان دانش آموزان دبیرستان‌های حرفه‌ای انجام دادند. نتایج آنان نشان داد که باور و انگیزه کارآفرینی بالاترین عوامل هستند و تفاوت معناداری در باور کارآفرینی در جنسیت مختلف دختران و پسران وجود دارد و خصوصیات اعتقادی کارآفرینی دانشجویان پسر بیشتر از دانشجویان دختر است (فارادینا و همکاران، ۲۰۲۱). یافته‌های تحقیقات نشان داد که اکثر کارآفرینان زن دارای ویژگی‌های خوداتکایی، استقلال طلبی، انعطاف پذیری، کنترل درونی و ریسک‌پذیری هستند و میزان خصیصه ریسک‌پذیری و اعتماد به نفس آنها از مردان کمتر است (زاهدی و همکاران، ۲۰۲۰). پژوهش (فیض، ۲۰۰۹) نشان می‌دهد که میان ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینانه دانشجویان دختر و پسر دانشگاه سمنان تفاوتی معنادار دیده نمی‌شود و تنها در دو ویژگی عمل گرایی و رویاپردازی، تفاوت میان دختران و پسران معنادار شده است.

^۱ Kusumawardani

بر اساس یافته‌های پژوهش (جهانگیری و همکاران، ۲۰۱۵) بر روی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان سطح روحیه کارآفرینانه در حد پایین بود و در بیشتر دانشجویان، ویژگی‌های خلاقیت، عزم و اراده، کنترل درونی و توفیق طلبی در حد بالا و ویژگی‌های خطر پذیری و استقلال طلبی در حد پایینی قرار داشتند. همچنین در زمینه میزان تأثیر آموزش عالی در رشد ویژگی‌های روان شناختی کارآفرینی دانشجویان، نتایج بیانگر آن است که از دیدگاه دانشجویان، آموزش عالی می‌تواند در رشد ویژگی‌های توفیق طلبی و استقلال طلبی بیشترین تأثیر را داشته باشد (جهانگیری و همکاران، ۲۰۱۵).

سرمایه روانشناختی، از عوامل مؤثر بر قصد کارآفرینی است (کنتراس و همکاران، ۲۰۱۵)^۱. قصد به معنای عزم آگاهانه و برنامه‌ریزی شده است که اقدامات لازم را برای راه اندازی یک تجارت را تحریک می‌کند (تامپسون، ۲۰۰۹)^۲. افراد قبل از این که وارد عرصه کارآفرینی شوند باید قصد کار آفرینی در آنها شکل بگیرد؛ چرا که قصد کارآفرینانه یک پیش نیاز ضروری برای رفتارهای کارآفرینانه است (باقرصاد و همکاران، ۲۰۱۳). به طور کلی، قصد کارآفرینانه مربوط به تلاش‌ها، اشتیاق و سخت کوشی فردی از عوامل انگیزشی و وضعیت روحی خاص است که منجر به رفتار کارآفرینانه می‌شود (فریرا و همکاران، ۲۰۱۲؛ لینان و چن، ۲۰۰۹؛ شاه و سومرو، ۲۰۱۷)^۳.

(برناردوس و همکاران، ۲۰۲۰)^۴، به بررسی رابطه بین قصد کارآفرینی و عمل کارآفرینی دانشجویان با نقش تعدیلگری ویژگی‌های روانشناختی پرداختند. نتایج نشان داد که متغیر کنترل درونی رابطه بین قصد کارآفرینی و اقدام کارآفرینانه را تقویت می‌کند (برناردوس و همکاران، ۲۰۲۰).

مطالعات قبلی تأیید کردند که الگوهای الهام بخش می‌توانند دانشجویان را تحت تأثیر قرار دهند تا نگرشی مثبت نسبت به کارآفرینی و خودکارآمدی کارآفرینی (لاویولت و همکاران، ۲۰۱۲؛ نونیسکی و حدود، ۲۰۱۹)^۵ و در نتیجه قصد کارآفرینی داشته باشند. مطالعه (لوپز-نیونز و همکاران، ۲۰۲۰)^۶، با استفاده از چارچوب نظری و تجربی تحقیقات کارآفرینی نشان داد متغیرهای روانشناختی فرد (تحمل ابهام، هوش هیجانی و کنار آمدن و حل مسئله) بر رفتار و قصد کارآفرینی رابطه معنی داری وجود دارد و جنسیت و سن این رابطه را تعدیل می‌کنند.

همچنین نتایج تحقیق نشان داد که ویژگی‌های شخصیتی ورزشکاران برتر با جهت‌های شناسایی شده برای قصد و موفقیت کارآفرینی مطابقت دارد (استینبرینک و همکاران، ۲۰۲۰)^۷؛ و نتیجه تحقیق برای کشف عوامل پیش‌بینی قصد کارآفرینی در میان زنان کارآفرین در صنعت گردشگری نشان داد که خصوصیات روانشناختی از طریق متغیرهای میانجی نگرش شخصی و کنترل رفتاری ادراک شده، تأثیر غیرمستقیم بر قصد کارآفرینی دارد (کوسوماواردانی و همکاران، ۲۰۲۰).

در پژوهشی تأثیرات خصوصیات کارآفرینانه دانشجویان (نیاز به پیشرفت، منبع کنترل، تمایل به ریسک، اعتماد به نفس، تحمل ابهام و عدم اطمینان و رهبری) بر روی تمایل آنها به کارآفرینی در مالزی بررسی شد و نتایج نشان داد که مهارت رهبری، نیاز به موفقیت، تحمل ابهام و گرایش به خطر پذیری به طور مثبت و معنی داری با قصد دانشجویان برای شروع فعالیت‌های کارآفرینی در مالزی ارتباط دارد (چه امبی و همکاران، ۲۰۱۹)^۷.

¹ Contreras

² Thompson

³ Ferreira; Liñán & Chen; Shah & Soomro

⁴ Bernardus

⁵ Laviolette; Nowiński & Haddoud

⁶ Steinbrink

⁷ Che Embi

مطالعه‌ای را اسپیری‌تو-اولموس و ساستره-کاستیلو، به منظور مشخص کردن عوامل موثر بر قصد کارآفرینی انجام دادند. بدین منظور ویژگی‌های شخصیتی را با ارزش‌های کاری مقایسه کردند. نتایج نشان داد که ویژگی‌های شخصیتی بیش از ارزش‌های کاری بر قصد کارآفرینی تأثیر می‌گذارد (اسپیری‌تو-اولموس و ساستری-کاستیلو، ۲۰۱۵).^۱

یافته‌های تحقیق بررسی تأثیر ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری در تبیین قصد کارآفرینانه بروی دانشجویان دانشگاه شاهد نشان داد گرایش به ریسک‌پذیری و کانون کنترل به صورت مستقیم، اثر مثبت و معنادار بر قصد کار آفرینانه داشت، ولی شخصیت پیش فعال، اثر مستقیم معناداری بر قصد نداشت. در بررسی اثر میانجی‌گری، مشاهده شد که هر سه مؤلفه مدل رفتار برنامه‌ریزی شده، به صورت جزئی مکمل، رقابتی و یا کامل، رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و قصد را میانجی‌گری می‌کنند (اوتادی و صفری، ۲۰۲۰).

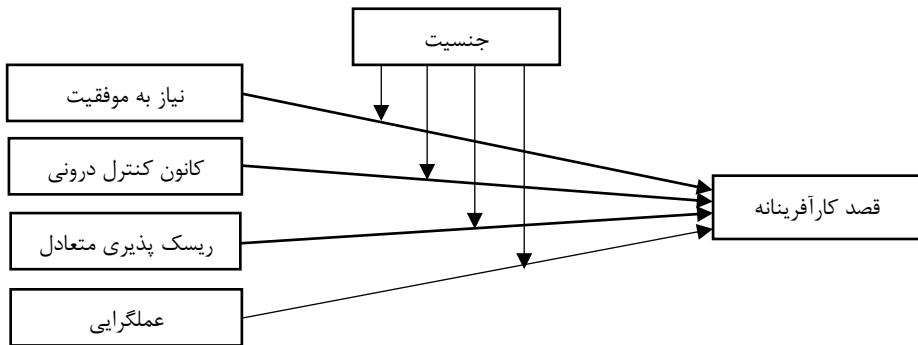
یافته‌های پژوهش محبوب‌خواه در بررسی تأثیر منابع قدرت مدیران و ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینی کارکنان حاکی از آن است که قدرت مرجعیت که از منابع قدرت مدیران است و مؤلفه‌های توفیق طلبی، تحمل ابهام و ریسک‌پذیری از ویژگی‌های کارآفرینی کارکنان در بهره‌وری نیروی انسانی دارای تأثیر می‌باشد (محبوب‌خواه و بیگزاده، ۲۰۱۸).

درنتایج مطالعه بررسی عوامل مؤثر بر قصد کارآفرینانه دانشگاهی در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز نشان داد که متغیرهای هنجارهای ذهنی، هنجارهای اجتماعی، تجربه کارآفرینانه، خودکارآمدی کارآفرینانه و تمایل به خطرپذیری به طور غیر مستقیم از طریق متغیرهای واسطه‌ای بر متغیر قصد کار آفرینانه دانشگاهی اثر معنادار دارند (ثابت مهارلونی و همکاران، ۲۰۱۴). به‌طور کلی، بین نگرش دانشجویان نسبت به کارآفرینی و قصد آنها در راه اندازی یک کسب و کار رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد (علم بیگی و همکاران، ۲۰۱۸).

با توجه به مبانی نظری پژوهش و پیشینه تحقیقات داخلی و خارجی انجام شده، فرضیات تحقیق به شرح زیر است:

- ۱- ریسک‌پذیری بر قصد کارآفرینانه دانشجویان تأثیر مثبت و معنی داری دارد.
- ۲- عملگرایی بر قصد کارآفرینانه دانشجویان تأثیر مثبت و معنی داری دارد.
- ۳- نیاز به موفقیت بر قصد کارآفرینانه دانشجویان تأثیر مثبت و معنی داری دارد.
- ۴- کانون کنترل درونی بر قصد کارآفرینانه دانشجویان تأثیر مثبت و معنی داری دارد.
- ۵- جنسیت رابطه ریسک‌پذیری متعادل بر قصد کارآفرینانه دانشجویان را تعدیل می‌کند.
- ۶- جنسیت رابطه عملگرایی بر قصد کارآفرینانه دانشجویان را تعدیل می‌کند.
- ۷- جنسیت رابطه نیاز به موفقیت بر قصد کارآفرینانه دانشجویان را تعدیل می‌کند.
- ۸- جنسیت رابطه کانون کنترل درونی بر قصد کارآفرینانه دانشجویان را تعدیل می‌کند.
- ۹- با توجه به اهداف پژوهش و فرضیه‌ها، مدل مفهومی پژوهش به صورت شکل ۱ طراحی شده است.

¹ Espiritu-Olmos & Sastre-Castillo

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق

روش شناسی

این پژوهش برحسب هدف، کاربردی و برحسب گردآوری اطلاعات، از نوع توصیفی - همبستگی است. جامعه مورد نظر دانشجویان دانشگاه فنی و حرفه‌ای استان البرز در سال ۱۴۰۰ است. هدف اصلی این پژوهش بررسی تأثیر ویژگی شخصیتی کارآفرینان دانشجویان بر قصد کارآفرینانه با نقش تعدیلگری جنسیت است. رویکرد پژوهش بر اساس مدل سازی معادلات ساختاری است. ابزار گردآوری اطلاعات پرسش‌نامه استاندارد با مقیاس ۵ گزینهای لیکرت (کاملاً موافقم، موافقم، نظری ندارم، مخالفم، کاملاً مخالفم) با ۶۴ سوال می‌باشد. این پرسش‌نامه شامل دو بخش می‌باشد. برای سنجش قصد کارآفرینانه از پرسش‌نامه استاندارد قصد کارآفرینانه (لینان و چن، ۲۰۰۹) و برای سنجش ویژگی‌های شخصیتی از پرسش‌نامه سنجش ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینان (کردنائیچ و همکاران، ۲۰۰۷) استفاده شده است و تأثیر متغیرهای ریسک پذیری متعادل، کانون کنترل، نیاز به موفقیت، عملگرایی (به عنوان ویژگی‌های شخصیتی) بر قصد کارآفرینانه دانشجویان و با توجه به متغیر تعدیلگر جنسیت، مورد اندازه‌گیری قرار گرفته است.

جامعه آماری پژوهش، شامل ۳۲۲۵ دانشجوی دختر و پسر دانشگاه فنی حرفه‌ای استان البرز می‌باشند. بر اساس فرمول کوکران، حجم نمونه ۳۴۳ محاسبه گردید. داده‌های این پژوهش در سال ۱۴۰۰ گردآوری شده است. به منظور تهیه اطلاعات دقیق تر ۴۵۰ دانشجو به صورت تصادفی انتخاب گردید و پرسش‌نامه در بین آنان توزیع شد. در نهایت ۴۳۲ پرسش‌نامه قابل تحلیل از دانشجویان جمع‌آوری و تحلیل شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از دو نرم افزار SPSS26 و SmartPLS3 استفاده شد تا کیفیت تحلیل داده‌ها افزایش یابد.

پرسش‌نامه به روش‌های روایی همگرا (AVE) و روایی واگرا (مقایسه جذر AVE با همبستگی بین متغیرها یا خرده مقیاس‌ها) سنجش شد. برای سنجش پایایی، از دو روش ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده گردید. در این تحقیق با استفاده از تحلیل عاملی تاییدی با رویکرد سختگیرانه سؤالات دارای بار عاملی کمتر از ۰/۵ حذف شدند. در تحلیل عاملی تاییدی علاوه بر شاخص بار عاملی، آماره t هم محاسبه می‌گردد که مقدار این آماره باید بزرگتر از ۱/۹۶ باشد (داوری و رضازاده، ۲۰۱۵).

تجزیه و تحلیل یافته‌ها

یافته‌ها در چارچوب سنجش اعتبار، آزمون فرضیات ارائه شده است و از روش حداقل مربعات جزئی در نرم افزار SmartPLS3 انجام شده و از آزمون معادلات ساختاری برای سنجش ارتباط بین متغیرها و بررسی مدل مفهومی و معناداری آن، استفاده شده است.

- تحلیل آمار توصیفی دانشجویان

جدول ۱ آمار توصیفی نمونه را به تفکیک ویژگی‌های جمعیت شناختی نشان می‌دهد.

جدول ۱. حجم نمونه مورد مطالعه

ویژگی جمعیت شناختی	حجم نمونه	درصد نمونه
کاردانی	۳۴۱	۷۹
کارشناسی	۹۱	۲۱
جمع	۴۳۲	۱۰۰
۱۸ سال و کمتر	۴۹	۱۱/۳۴
۱۹ تا ۲۰ سال	۲۶۰	۶۰/۱۹
۲۱ تا ۲۲ سال	۶۹	۱۵/۹۷
۲۳ تا ۲۴ سال	۲۲	۵/۰۹
۲۵ سال و بیشتر	۳۲	۷/۴۱
جمع	۴۳۲	۱۰۰
زن	۳۸۲	۸۸/۴۳
مرد	۵۰	۱۱/۵۷
جمع	۴۳۲	۱۰۰

- تحلیل متغیرها و اعتبارسنجی آن

- سازگاری درونی (روایی همگرا و پایایی مرکب)

معیار میانگین واریانس‌های استخراج شده (AVE) برای سنجش روایی همگرا (فورنل و لارکر، ۱۹۸۱)^۱ معرفی کردند و یک متغیر مکنون می‌تواند به طور میانگین بیش از نیمی از پراکندگی معرف‌هایش را تبیین کند و مقدار میانگین واریانس تبیین شده بالای ۰/۵ نیز روایی همگرایی قابل قبول را نشان می‌دهد (داوری و رضازاده، ۲۰۱۵). همچنین، بر اساس نظر (فورنل و لارکر، ۱۹۸۱) بر ای تعیین پایایی پرسش‌نامه، از سه معیار ضریب آلفای کرونباخ، ضریب پایایی مرکب (CR) و بارهای عاملی استفاده شده است.

بخشی از تحلیل عاملی تاییدی برای بررسی اعتبار مدل است. همان‌طور که در جدول شماره ۲ ملاحظه می‌گردد ضرایب میانگین واریانس احصا شده یا AVE و مقادیر ضریب مسیر C و آماره T در سطح قابل قبولی هستند. درصد واریانس تجمعی هم قابل قبول می‌باشد. بنابراین ابعاد اصلی مدل معنادار است. مطابق با جدول ۲ مقدار AVE برای تمام متغیرهای مکنون بالاتر از ۰/۵ است. همچنین در بخش پایایی نیز ضریب آلفای کرونباخ و ضریب پایایی ترکیبی تمام متغیرها، بالاتر از ۰/۷ و قابل قبول می‌باشد. همچنین تمام شاخص‌های اندازه‌گیری مدل با رویکرد بسیار سختگیرانه، دارای بارعاملی بالای ۰/۶ است که نشان دهنده معناداری تحلیل عاملی تاییدی مدل است.

¹ Fornell & Larcker

جدول ۲. ارزیابی پایایی و روایی همگرا ابعاد اصلی مدل

معیار	تعداد سؤالات نهایی	پایایی و روایی	
		آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی
پدیرش		$\geq 0/7$	$\geq 0/5$
ریسک پذیری	۱۱	۰/۹۰	۰/۵۰
عملگرایی	۸	۰/۸۸	۰/۵۵
نیاز به موفقیت	۱۰	۰/۸۹	۰/۵۱
کانون کنترل درونی	۱۴	۰/۹۲	۰/۵۱
قصد کارآفرانه	۶	۰/۸۸	۰/۶۳

همچنین از هر دسته متغیر مورد بررسی تعدادی از سؤالات حذف شد. تمام شاخص‌های اندازه‌گیری مدل با رویکرد بسیار سختگیرانه، دارای بارعاملی بالای ۰/۶ است که نشان دهنده معناداری تحلیل عاملی تاییدی مدل است (شکل ۱- ضمائم).

ارزیابی برازش کلی مدل شاخص GOF می‌باشد که بین صفر تا یک است. مقادیر نزدیک به یک نشانگر کیفیت مناسب مدل هستند. GOF را می‌توان با محاسبه میانگین هندسی میانگین اشتراک و R^2 به دست آورد. برازش کلی مدل توسط معیار GOF با استفاده از روش زیر محاسبه می‌گردد.

$$GoF = \sqrt{\overline{com} \times \overline{R^2}} = \sqrt{0/53 \times 0/70} = 0/426$$

\overline{com} نشانه میانگین مقادیر اشتراکی هر سازه است و $\overline{R^2}$ نیز مقدار میانگین مقادیر است و هرچه میزان $\overline{R^2}$ سازه‌های درون‌زای مدل بیشتر باشد، نشان دهنده برازش بهتر مدل است. (وتزلز و همکاران، ۲۰۰۹)؛ سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ را به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی نموده‌اند. در پژوهش حاضر، مقدار ۰/۴۲۶ برای GOF نشان از برازش کلی قوی مدل است (داوری و رضازاده، ۲۰۱۵).

- آزمون فرضیه‌ها

دو خروجی بسیار مهم در نرم افزار SmartPLS مقدار آماره تی (T) و ضرایب مسیر (C) یا بارهای عاملی است. مطابق با شکل ۱- ضمائم و جدول شماره ۴، بارعاملی بین تمام سؤالات پرسش‌نامه و متغیرهای مکنون مشخص شده است، بدین معنی است که سازه به کار برده شده به خوبی متغیر مکنون مورد نظر را سنجیده است. از طرفی مقدار آماره تی نیز ملاک تایید یا رد فرضیات است. اگر این مقدار آماره به ترتیب از ۱/۶۴، ۱/۹۶ و ۲/۵۸ بیشتر باشد نتیجه می‌گیریم و فرضیه در سطوح ۹۰، ۹۵ و ۹۹ درصد تایید می‌شود و اگر مقدار ضریب مسیر بین متغیر مکنون مستقل و متغیر مکنون وابسته مثبت باشد، با افزایش متغیر مستقل شاهد افزایش در متغیر وابسته خواهیم بود و بالعکس. اگر مقدار ضریب مسیر بین متغیر مستقل و وابسته منفی باشد با افزایش متغیر مستقل شاهد کاهش در متغیر وابسته خواهیم بود.

¹ Wetzels

لذا بررسی‌ها نشان داد (شکل ۲- ضmann و جدول ۳) ابعاد متغیرهای شخصیتی شامل ریسک‌پذیری، عملگرایی، نیاز به موفقیت و کانون کنترل درونی با متغیر وابسته قصد کارآفرینانه تأثیر مثبت و معنی‌داری دارند و فرضیات اول تا چهارم این پژوهش در سطح ۹۹ درصد مورد تأیید است. بیشترین رابطه مستقیم و قوی در جهت افزایش قصد کارآفرینانه دانشجویان به ترتیب شامل ریسک‌پذیری، کانون کنترل درونی، نیاز به موفقیت و عملگرایی می‌باشد. همچنین برای بررسی فرضیات پنجم تا هشتم این پژوهش، ابتدا داده‌ها به دو دسته جداگانه شامل دختران و پسران تقسیم شد (چون متغیر تعدیلگر جنسیت، کیفی است). بعد از تفکیک داده‌ها، تعداد گروه دختران بیشتر از گروه پسران بود. در صورت کم بودن تعداد یک گروه از فرمول زیر برای محاسبه معناداری اثر تعدیلگر (t) استفاده می‌شود (هنسلر، ۲۰۱۲).^۱ لذا در هر دسته مدل دوباره جداگانه اجرا شد و خروجی‌های آن از طریق فرمول زیر محاسبه شد و میزان تأثیر تعدیلگر به دست آمد. بررسی مسیرهای مستقل و وابسته با حضور متغیر تعدیلگر جنسیت نشان داد که تمام روابط با حضور جنسیت تعدیل می‌شود.

$$T = \frac{R_1 - R_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) \times S_1^2}{n_1} + \frac{(n_2 - 1) \times S_2^2}{n_2}}}$$

که در آن: R_1 ضریب بار عاملی مسیر ویژگی‌های شخصیتی به قصد کارآفرینانه در مورد دختران (در این پژوهش ۰/۳۴۳)، R_2 ضریب بار عاملی مسیر ویژگی‌های شخصیتی به قصد کارآفرینانه در مورد پسران (در این پژوهش ۰/۵۰۸)، n_1 تعداد دختران نمونه آماری تحقیق (در این پژوهش ۳۸۲)، n_2 تعداد پسران نمونه آماری تحقیق (در این پژوهش ۵۰)، S_1 مقدار خطای استاندارد مسیر ویژگی‌های شخصیتی به قصد کارآفرینانه در مورد دختران (در این پژوهش برای متغیرهای ریسک‌پذیری ۰/۱۵، عملگرایی ۰/۲۲، نیاز به موفقیت ۰/۲۲ و کانون کنترل درونی ۰/۲۳)، S_2 مقدار خطای استاندارد مسیر ویژگی‌های شخصیتی به قصد کارآفرینانه در مورد پسران (در این پژوهش برای متغیرهای ریسک‌پذیری ۰/۰۹، عملگرایی ۰/۳۸، نیاز به موفقیت ۰/۳۰ و کانون کنترل درونی ۰/۲۴)

جدول ۳. بررسی آزمون فرضیات تحقیق

نتیجه	T آماره	فرضیه
تایید	۲۰/۹۲	تأثیر مثبت و معنادار ریسک‌پذیری بر قصد کارآفرینانه
تایید	۲/۳۷	تأثیر مثبت و معنادار عملگرایی بر قصد کارآفرینانه
تایید	۶/۲۱	تأثیر مثبت و معنادار نیاز به موفقیت بر قصد کارآفرینانه
تایید	۶/۱۸	تأثیر مثبت و معنادار کانون کنترل درونی بر قصد کارآفرینانه
تایید	۵/۰۴	تعدیل رابطه ریسک‌پذیری بر قصد کارآفرینانه توسط جنسیت
تایید	۴/۰۰	تعدیل رابطه عملگرایی بر قصد کارآفرینانه توسط جنسیت
تایید	۴/۴۵	تعدیل رابطه نیاز به موفقیت بر قصد کارآفرینانه توسط جنسیت
تایید	۴/۹۸	تعدیل رابطه کانون کنترل درونی بر قصد کارآفرینانه توسط جنسیت

مطابق با خروجی‌های به دست آمده رتبه‌بندی ۴ عامل تأثیرگذار بر قصد کارآفرینانه دانشجویان براساس بارهای عاملی به ترتیب شدت اثرگذاری از زیاد به کم عبارت است از: ۱. ریسک‌پذیری (۰/۳۵۷)، ۲. کانون کنترل درونی

¹ Henseler

۰/۱۵۶)، ۳. نیاز به موفقیت (۰/۱۵۰)، ۴. عملگرایی (۰/۰۵۲). همچنین شدت اثرگذاری این عوامل در بین دختران و پسران متفاوت است به نحوی که این شدت تأثیر در دختران به ترتیب از زیاد به کم شامل ۱. ریسک پذیری (۰/۳۷۴)، ۲. کانون کنترل درونی (۰/۱۹۲)، ۳. نیاز به موفقیت (۰/۰۹۰)، ۴. عملگرایی (۰/۰۶۴) و شدت تأثیر در بین پسران شامل ۱. ریسک پذیری (۰/۵۰۱)، ۲. عملگرایی (۰/۳۴۷-)، ۳. کانون کنترل درونی (۰/۳۳۰)، ۴. نیاز به موفقیت (۰/۳۲۸).

در جدول ۴ شدت تأثیر ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان بر قصد کارآفرینانه آنان به تفکیک جنسیت نشان داده شده است.

جدول ۴. شدت تأثیر ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان بر قصد کارآفرینانه

ضریب مسیر c	فرضیه	
	دختران	پسران
۰/۳۷۴	۰/۵۰۱	۰/۳۵۷
۰/۰۶۴	۰/۳۴۷-	۰/۰۵۲
۰/۰۹۰	۰/۳۲۸	۰/۱۵۰
۰/۱۹۲	۰/۳۳۰	۰/۱۵۶

بحث و نتیجه گیری

مطالعات مختلف نشان می‌دهد که عوامل متعددی در افزایش قصد کارآفرینی موثرند. بررسی مجموعه این عوامل و آثار در جهت افزایش قصد کارآفرینی، اهمیت بالایی دارد. افزایش قصد کارآفرینانه از طریق ویژگی‌های شخصیتی از جنبه نظری مورد تأکید قرار گرفته است، ولی تأثیر ابعاد ویژگی‌های شخصیتی با نقش تعدیلگر جنسیت بر قصد کارآفرینانه دانشجویان دانشگاه فنی و حرفه‌ای، در مقالات به صورت تجربی و کمی مورد بررسی قرار گرفته است. بر این اساس این پژوهش به بررسی تأثیر ابعاد ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینی، بر قصد کارآفرینانه با نقش تعدیلگر جنسیت پرداخت.

در این پژوهش، داده‌ها از طریق نمونه‌گیری تصادفی انتخاب و مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت. داده‌ها به روش توصیفی-همبستگی و با استفاده از پرسش‌نامه استاندارد بین دانشجویان جمع‌آوری شد و با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری الگوی منتخب ارزیابی شد و در نهایت داده‌ها تأثیر مثبت متغیر مستقل ویژگی‌های شخصیتی (ریسک پذیری، عملگرایی، نیاز به موفقیت و کانون کنترل درونی) را بر متغیر وابسته یا قصد کارآفرینانه تأیید کردند. نتایج این پژوهش با تحقیقات پیشین نیز مطابقت دارد (فارادینا و همکاران، ۲۰۲۱؛ کوسومارادانی و همکاران، ۲۰۲۰؛ لوپز-نیونز و همکاران، ۲۰۲۰). لازم به ذکر است که متغیرهای ویژگی‌های شخصیتی هر کدام شدت تأثیر متفاوتی در افزایش قصد کارآفرینی دارند و البته میزان شدت تأثیر در دانشجویان دختر و پسر متفاوت است. ریسک پذیری بیشترین شدت تأثیر بر قصد کارآفرینی را دارد. تحقیقات گذشته در این خصوص این مورد را تأیید می‌کند (چه امبی و همکاران، ۲۰۱۹؛ فارادینا و همکاران، ۲۰۲۱؛ اوتادی و صفری، ۲۰۲۰؛ ثابت مهارلوئی و همکاران، ۲۰۱۴). البته نتایج این تحقیق نشان داد که ریسک پذیری بیشترین شدت تأثیر بر قصد را در میان هم دانشجویان دختر و هم دانشجویان پسر دارد. کانون کنترل درونی، دومین شدت تأثیر را بر قصد کارآفرینانه دانشجویان دارد. مطالعات پیشین انجام یافته در این خصوص نیز آن را تأیید می‌کنند (برناردوس و همکاران، ۲۰۲۰؛ فارادینا و همکاران، ۲۰۲۱؛ اوتادی و صفری، ۲۰۲۰). البته رتبه شدت تأثیر این متغیر در بین دختران و پسران متفاوت است به نحوی که شدت تأثیر کانون کنترل درونی در بین دانشجویان دختر رتبه دوم و در بین دانشجویان پسر رتبه سوم را در افزایش قصد کارآفرینی دارد. نیاز به موفقیت، رتبه سوم در شدت

تأثیرگذاری بر قصد کارآفرینی را دارد و بررسی پیشینه تحقیق آن را تایید می‌کند (چه امبی و همکاران، ۲۰۱۹؛ فارادینا و همکاران، ۲۰۲۱). البته شدت تأثیر متغیر نیاز به موفقیت نیز در بین دختران و پسر متفاوت است؛ به نحوی که این متغیر در میان دانشجویان دختر رتبه سوم را دارد در حالی که در بین دانشجویان پسر کمترین شدت و رتبه چهارم را در افزایش قصد کارآفرینی کسب نموده است. متغیر عملگرایی، رتبه آخر را در شدت تأثیرگذاری بر قصد کارآفرینی دارد. این یافته همچنین توسط ادبیات پژوهش موجود در این زمینه نیز به خوبی پشتیبانی می‌گردد (فارادینا و همکاران، ۲۰۲۱؛ تقی پور و همکاران، ۲۰۱۹). البته شدت تأثیر متغیر عملگرایی نیز در بین دختران و پسر متفاوت است؛ به نحوی که این متغیر در میان دانشجویان دختر رتبه آخر (چهارم) را دارد. در حالی که در بین دانشجویان پسر رتبه دوم را دارد. نکته قابل توجه در این پژوهش که نتایج آن با سایرین متفاوت است این است که شدت تأثیرگذاری متغیر عملگرایی در پسران منفی است و اثر معکوس دارد. یعنی با افزایش عملگرایی در پسران، میزان قصد کارآفرینی آنها کاهش می‌یابد. این نتیجه با از نظر رابطه اثرگذاری با پژوهش‌های (فارادینا و همکاران، ۲۰۲۱) و همچنین نتایج پژوهش (تقی پور و همکاران، ۲۰۱۹) متفاوت است. به نظر این رابطه معکوس در دانشجویان پسر، مربوط به تغییر و تحولات بازار در سال‌های اخیر و همچنین وجود تورم، شرایط سخت راه اندازی کسب و کار است. البته وجود شرایط کرونایی و آموزش‌های غیرحضوری شاید در این زمینه می‌تواند اثر گذار باشد. از سوی دیگر بالا بودن هزینه راه اندازی کسب و کارهای مربوط به رشته‌های فنی (که پسران مشغول به تحصیل می‌باشد) مانند رشته‌های ساخت تولید مکانیک خودرو و... عملکرد آنان را تحت تأثیر قرار داده است. البته آموزش‌های درست کارآفرینی و تغییر نگرش دانشجویان و افزایش انگیزه آنان نسبت به آینده شغلی و همچنین ارائه آمارهای اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاه فنی و حرفه‌ای می‌تواند در عمل‌گرایی دانشجویان پسر اثر گذار باشد.

البته متغیر جنسیت نیز دارای جایگاه ویژه‌ای در ادبیات پژوهشی می‌باشد (کوسوماواردانی و همکاران، ۲۰۲۰؛ مردانشاهی و آقاجانی افروزی، ۲۰۱۴). در این پژوهش نیز، تعدیل رابطه ویژگی‌های شخصیتی بر قصد کارآفرینانه توسط جنسیت تایید شد.

براساس نتایج این پژوهش، پیشنهاد می‌شود که سیاست‌گذاران و مدیران ارشد این دانشگاه، در انتخاب دانشجویان توجه بیشتری داشته باشند. یکی از شاخص‌های انتخاب این افراد ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینانه دانشجویان است. همان‌طور که پژوهش حاضر نشان داد افرادی که از نظر ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینانه در سطح بالایی هستند، قصد کارآفرینانه بیشتری دارند. آموزه‌های زندگی و فعالیت‌های روزمره هنوز هم می‌توانند شخصیت یک فرد جوان را شکل دهند. بنابراین مدیران ارشد این دانشگاه می‌توانند محیط‌های یادگیری‌ای ایجاد کنند که به توسعه ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان (مانند نیاز به موفقیت، کانون کنترل درونی، ریسک‌پذیری متعادل و عملگرایی) کمک کنند تا در نهایت میزان قصد کارآفرینانه دانشجویان را افزایش دهد.

با توجه به این که داده‌های این مطالعه از نوع مقطعی بوده است بنابراین استفاده از الگویی معادلات ساختاری علیت را به اثبات نمی‌رساند. از آنجا که طراحی مطالعات طولی، فرصت بیشتری را برای بررسی علیت فراهم می‌آورد، انجام این کار به پژوهشگران توصیه می‌شود. همچنین، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده عواملی مانند ویژگی‌های جمعیت شناختی مثل سن، تجربه پیشین کارآفرینی، دانش و تفاوت‌های بین فرهنگی دانشجویان را مورد پژوهش و بررسی قرار داد.

Reference

Alambaigi, A., Jalilian, S., & Latifi, S. (2018). Effect of entrepreneurship characteristics on rural youths' attitude and intention toward self-employment (case study villages of West Islamabad County). *Iranian Journal of Agricultural Economics and Development Research*, 48(4). <https://www.cabdirect.org/cabdirect/abstract/20183122057>

- Ansari, M. T., & Salmani Zade, A. (2008). Demographic Characteristics of Iranian Entrepreneurs. *Social Welfare*, 7(29), 299-316. <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-2096-en.html>
- Baghersad, V., Zali, M. R., Razavi, S. M., & Saeed Bonadaki, S. (2013). The Effects of Entrepreneurship Education on Technical and Vocational Students' Entrepreneurial intention (Case Study: Technical and Vocational University, the college of girls in Karaj). *Journal of Entrepreneurship Development*, 6(4), 21-36. <https://doi.org/10.22059/jed.2013.50796>
- Bernardus, D., Murwani, F. D., Ardyan, E., Padmawidjaja, L., Aji, I. D. K., Jatiperwira, S. Y., Kusumojanto, D. D., Wardoyo, C., & Hermanto, Y. B. (2020). Which psychological characteristics strengthen "The entrepreneurial intention-action relationship"? An extension of the theory of planned behavior. *Cogent Business & Management*, 7(1), 1823579. <https://doi.org/10.1080/23311975.2020.1823579>
- Chatterjee, N., & Das, N. (2015). Key psychological factors as predictors of entrepreneurial success: A conceptual framework. *Academy of Entrepreneurship Journal*, 21(1), 102-114. https://www.researchgate.net/publication/299404013_Key_psychological_factors_as_predictors_of_entrepreneurial_success_A_conceptual_framework
- Che Embi, N. A., Jaiyeoba, H. B., & Yussof, S. A. (2019). The effects of students' entrepreneurial characteristics on their propensity to become entrepreneurs in Malaysia. *Education + Training*, 61(7/8), 1020-1037. <https://doi.org/10.1108/ET-11-2018-0229>
- Contreras, F., De Dreu, I., & Espinosa, J. C. (2015). Examining the relationship between psychological capital and entrepreneurial intention: an exploratory study. *Asian Social Science*, 13(3), 80-88. <https://doi.org/10.5539/ass.v13n3p80>
- Davari, A., & Rezazadeh, A. (2018). *Structural Equation Modeling with Software PLS* (2 ed.). Jihad Daneshgahi. <https://www.gisoom.com/book/11401779/>
- Dinis, A., Do Paço, A., Ferreira, J., Raposo, M., & Gouveia Rodrigues, R. (2013). Psychological characteristics and entrepreneurial intentions among secondary students. *Education + Training*, 55(8/9), 763-780. <https://doi.org/10.1108/ET-06-2013-0085>
- Espíritu-Olmos, R., & Sastre-Castillo, M. A. (2015). Personality traits versus work values: Comparing psychological theories on entrepreneurial intention. *Journal of Business Research*, 68(7), 1595-1598. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2015.02.001>
- Farradina, S., Herawati, I., & Mulyani, A. H. (2021). Psychological Characteristics of Entrepreneurship Potentials among Vocational High School Students. *Jurnal Pendidikan Teknologi dan Kejuruan*, 27(1), 66-73. <https://doi.org/10.21831/jptk.v27i1.32859>
- Ferreira, J. J., Raposo, M. L., Gouveia Rodrigues, R., Dinis, A., & do Paço, A. (2012). "A model of entrepreneurial intention: An application of the psychological and behavioral approaches". *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 19(3), 424-440. <https://doi.org/10.1108/14626001211250144>
- Feyz, D. (2009). The Effect of Gender on Entrepreneurial Personality Characteristics of Students: Case of University of Semnan. *Women's Studies Sociological and Psychological*, 7(2), 25-44. <https://doi.org/10.22051/jwsp.2009.1341>
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of marketing research*, 18(1), 39-50. <https://doi.org/10.1177/002224378101800104>
- Frese, M. (2009). Towards a Psychology of Entrepreneurship — An Action Theory Perspective. *Foundations and Trends® in Entrepreneurship*, 5(6), 437-496. <https://doi.org/10.1561/0300000028>

- Ganjali, Z., & Bagherimajd, R. (2021). The effect of individual entrepreneurship orientation on entrepreneurial behavior with the mediating role of entrepreneurial intention in post-graduate engineering students. *Journal of Entrepreneurship Development*, 13(4), 521-540. <https://doi.org/10.22059/jed.2020.305787.653405>
- Gürol, Y., & Atsan, N. (2006). Entrepreneurial characteristics amongst university students: Some insights for entrepreneurship education and training in Turkey. *Education + Training*, 48(1), 25-38. <https://doi.org/10.1108/00400910610645716>
- Haase, H., & Lautenschläger, A. (2011). The 'Teachability Dilemma' of entrepreneurship. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 7(2), 145-162. <https://doi.org/10.1007/s11365-010-0150-3>
- Hassani, Z., Abolghasemi, M., & Moshabaki Esgahani, A. (2018). Provide a university entrepreneurship model for the technical and vocational college. *Journal of Research in Educational Science*, 12(Special Issue), 1213-1234. http://www.jiera.ir/article_66568.html?lang=en
- Henseler, J. (2012). PLS-MGA: A Non-Parametric Approach to Partial Least Squares-based Multi-Group Analysis. In W. A. Gaul, A. Geyer-Schulz, L. Schmidt-Thieme, & J. Kunze (Eds.), *Challenges at the Interface of Data Analysis, Computer Science, and Optimization*. Springer Berlin Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-642-24466-7_50
- Hosseinpour, M., Jamshidi, M. J., Mohamadifar, Y., & Behvar, S. (2021). (Investigating the effect of strategic innovation on innovative performance with the role of the moderator of the business environment (Case study: small and medium companies in Kermanshah). *Karafan Quarterly Scientific Journal*, 17(5), 189-208. <https://doi.org/10.48301/kssa.2021.128450>
- Hsu, D. K., Wiklund, J., Anderson, S. E., & Coffey, B. S. (2016). Entrepreneurial exit intentions and the business-family interface. *Journal of Business Venturing*, 31(6), 613-627. <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2016.08.001>
- Jahangiri, S., Baradaran, M., Khusravipour, B., & Ghanian, M. (2015). Identification of psychological and sociological features associated with the entrepreneurial spirit among graduate students of Ramin Agriculture and Natural Resources University. *Journal of Agricultural Education Administration Research*, 7(34), 104-116. <https://doi.org/10.22092/jaeear.2016.106010>
- Kordnaeij, A., Zali, M. R., Hooman, H. A., & Shams, S. (2007). *Personality Traits Assessment Tool for Iranian Entrepreneurs*. Tarbiat Modares University Press.
- Kruzic, D., & Pavic, I. (2010). Students' entrepreneurial characteristics: empirical evidence from Croatia. *The Business Review, Cambridge*, 14(2), 216-221.
- Kusumawardani, K. A., Widyanto, H. A., & Deva, I. P. L. I. (2020). Understanding the Entrepreneurial Intention of Female Entrepreneurs in the Balinese Tourism Industry: Superman is Dead. *International Journal of Research in Business and Social Science* 9(1), 63-79. <https://doi.org/10.20525/ijrbs.v9i1.611>
- Laviolette, E. M., Radu Lefebvre, M., & Brunel, O. (2012). The impact of story bound entrepreneurial role models on self-efficacy and entrepreneurial intention. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 18(6), 720-742. <https://doi.org/10.1108/1352551211268148>
- Li, Z., Li, X., & Wan, F. (2010). The development of the questionnaire of enterprise consciousness of undergraduate. *Psychological Exploration*, 30, 85-89.

- Liñán, F., & Chen, Y-W. (2009). Development and Cross-Cultural Application of A Specific Instrument to Measure Entrepreneurial Intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(3), 593-617. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2009.00318.x>
- López-Núñez, M. I., Rubio-Valdehita, S., Aparicio-García, M. E., & Díaz-Ramiro, E. M. (2020). Are entrepreneurs born or made? The influence of personality. *Personality and Individual Differences*, 154, 109699. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.109699>
- Mahbobkhah, F., & Beigzadeh, Y. (2018). The Effect of Managers Power Resources and Personality Characteristics of Entrepreneurship on Personnel Productivity. *Knowledge & Research in Applied Psychology*, 19(2), 63-76. <https://doi.org/10.30486/jrsp.2018.54.3225>
- Mardanshahi, M. M., & Aghajani Afrozi, A. A. (2014). Evaluating and Comparison the Entrepreneurial Characteristics of Female Students(The Cas Study: Sari University of Agricultural Sciences and Natural Resources). *Journal of Entrepreneurial Strategies in Agriculture*, 1(1), 69-82. <http://jea.sanru.ac.ir/article-1-69-en.html>
- McClelland, D. C. (1998). Identifying Competencies with Behavioral-Event Interviews. *Psychological Science*, 9(5), 331-339. <https://doi.org/10.1111/1467-9280.00065>
- Nowiński, W., & Haddoud, M. Y. (2019). The role of inspiring role models in enhancing entrepreneurial intention. *Journal of Business Research*, 96(3), 183-193. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2018.11.005>
- Otadi, M., & Safari, S. (2020). Investigating the Role of Personality and Behavioral Characteristics in Explaining Students' Entrepreneurial Intention(Case Study: Shahed University). *Journal of Entrepreneurship Development*, 12(4), 501-520. <https://doi.org/10.22059/jed.2020.291600.653170>
- Sabet Maharlouei, A., Seyf, M. H., Rastegar, A., & Ahmad Abadi, K. (2014). “Factors influencing academic entrepreneurial intention among The students of shiraz Medical Sciences University. *Journal of Medical Education Development*, 7(15), 71-85. <http://zums.ac.ir/edujournal/article-1-271-en.html>
- Samydevan, V., Piaralal, S., Othman, A., & Osman, Z. (2015). Impact of psychological traits, entrepreneurial education and culture in determining entrepreneurial intention among pre-university students in Malaysia. *American Journal of Economics*, 5(2), 163-167. <https://doi.org/10.5923/c.economics.201501.19>
- Shah, N., & Soomro, B. A. (2017). Investigating entrepreneurial intention among public sector university students of Pakistan. *Education + Training*, 59(7/8), 841-855. <http://doi.org/10.1108/ET-11-2016-0168>
- Steinbrink, K. M., Berger, E. S. C., & Kuckertz, A. (2020). Top athletes' psychological characteristics and their potential for entrepreneurship. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 16(3), 859-878. <https://doi.org/10.1007/s11365-019-00612-6>
- Taghipour, K., Etebarian Khorasgani, A., & taghipour, f. (2019). Relationship between Entrepreneurship Personality with Tendency to Entrepreneurship among Elementary School Managers. *School Administration*, 7(4), 393-376. <https://doi.org/10.34785/J010.1398.591>
- Thompson, E. (2009). Individual Entrepreneurial Intent: Construct Clarification and Development of an Internationally Reliable Metric. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(3), 669-694. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2009.00321.x>
- Van Ness, R. K., Seifert, C., Marler, J. H., Wales, W., & Hughes, M. E. (2020). Proactive Entrepreneurs: Who Are They and How Are They Different? *The Journal of Entrepreneurship*, 29(1), 148-175. <https://doi.org/10.1177/0971355719893504>

- Walter, S. G., & Block, J. H. (2016). Outcomes of entrepreneurship education: An institutional perspective. *Journal of Business Venturing*, 31(2), 216-233. <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2015.10.003>
- Wetzels, M., Odekerken-Schröder, G., & Van Oppen, C. (2009). Using PLS path modeling for assessing hierarchical construct models: Guidelines and empirical illustration. *Management Information Systems Research Center Quarterly*, 33(1), 177-195. <https://doi.org/10.2307/20650284>
- Zahedi, M., Mahdavi Mazdeh, M., & Mohebbi Ashtiani, S. (2020). Evaluating the characteristic elements of entrepreneurship in students of Iranian University of Science and Technology (IUST). *Karafan Quarterly Scientific Journal*, 17(3), 143-159. <https://doi.org/10.48301/kssa.2020.124667>
- Zhang, H., & Zhang, Y. (2013). Psychological Characteristics of Entrepreneurship of College Students in China. *Psychology*, 4(3), 159-164. <https://doi.org/10.4236/psych.2013.43023>